

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

Кафедра економіки та міжнародних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Лілія МАРТИНОВ

10 квітня 2024 р.

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ФАХОВИХ ВИПРОБУВАНЬ**
(на основі НРК 6, НРК 7)

Освітній ступінь	«магістр»
Галузь знань	23 «Соціальна робота»
Спеціальність	232 «Соціальне забезпечення»
Освітня програма	«Управління в системі соціального забезпечення»

Вінниця 2024

ВСТУП

Організація та проведення фахового іспиту, спосіб та місце оприлюднення їх результатів визначені в Положенні про Приймальну комісію Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ, яке оприлюднено на офіційному сайті інституту. Дана Програма розроблена у відповідності до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 06 березня 2024 року №266.

Відповідно до правил прийому на навчання до Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ вступні фахові іспити здійснюються фаховими атестаційними комісіями.

Фахова атестаційна комісія перевіряє професійну підготовку вступників, дає оцінку якості вирішення тестових завдань, оцінює їх рівень знань та умінь передбачених освітньо-професійною програмою.

Програма вступних фахових випробувань для здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення» (освітня програма «Управління в системі соціального забезпечення») підготовлена на основі освітньо-професійної програми, є науково-методичним документом, який забезпечує комплексний підхід щодо оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки вступників до професійної діяльності.

Метою проведення вступних фахових випробувань є забезпечення вступників необхідною інформацією щодо структури і змісту вступних випробувань, а також створення необхідних умов для оцінки знань, здобутих ними під час навчання за навчальною програмою.

На фахові вступні випробування зі спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» (освітня програма «Управління в системі соціального забезпечення») виносяться завдання з наступних освітніх компонентів:

1. Економічні основи соціального забезпечення
2. Правове регулювання соціального забезпечення.
3. Соціальна робота в громаді.
4. Соціальна політика.
5. Технології соціального забезпечення
6. Соціальне підприємництво.

1. ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Теоретико-методологічні основи економіки в системі соціального захисту населення

Соціальні функції держави. Економічні функції держави. Становлення соціальної правової держави. Стратегічні напрямки розвитку економіки в умовах ринкових відносин. Антимонопольне регулювання. Перерозподіл ресурсів. Забезпечення соціальних гарантій. Адміністративні та економічні засоби державного регулювання економіки.

Соціальна справедливість. Відповідність винагороди економічних суб'єктів величині їх трудового внеску або кількості та якості суспільно необхідної праці; Відповідність між заслугами окремих осіб, трудових колективів та їх загальним визнанням.

Соціальна держава як така, що прагне до забезпечення кожному громадянину гідних умов існування, соціальної захищеності, співучасті в управлінні виробництвом.

Соціально орієнтована ринкова економіка. Засади та принципи соціально орієнтованої ринкової економіки. Соціальний порядок, як сукупність інститутів і норм, які визначають соціальний стан громадян та окремих груп населення, а також соціальні стосунки між членами суспільства. Соціальний порядок у сферах: праці; у системі соціального страхування, соціальної допомоги; майновий порядок; житловий порядок; економічний порядок; пенсійний порядок.

Система соціального захисту. Соціальні ризики як події в житті людини, за яких виникає небезпека втрати матеріальних засобів для забезпечення її першочергових потреб, необхідних для збереження і відтворення повноцінного життя як члена суспільства.

Реалізація системи соціального захисту широких верств населення у формі державних витрат на розвиток освіти, охорони здоров'я, навколишнього середовища, перекваліфікації працівників, виплати пенсій, пільг безробітним.

Економічні основи соціальної політики держави

Типи соціальної політики держави. Модель державного патерналізму, що орієнтована на визначення державою якісних (ідеологія) та кількісних (соціальна сфера) параметрів усіх форм відносин у суспільстві та елімінавання (недопущення виникнення) альтернативних видів цих відносин. Ліберальна модель соціальної політики що базується на постулаті про розподіл членів суспільства на економічно сильних та економічно слабких індивідуумів.

Формування соціальної безпеки людини. Соціальна політика як діяльність держави у соціальній сфері, спрямована на об'єднання зусиль всіх господарських та управлінських структур з метою вирішення соціальних завдань. Довгострокові та короткострокові завдання соціальної політики країни. Системотворчий характер соціальної політики. Етапи формування та реалізації соціальної політики держави.

Соціальна сфера як чинник повномасштабної структурної трансформації

національної економіки, модернізації традиційного виробництва, індикатор якості життя населення.

Модель соціальної політики Української держави як симбіоз лібералізму та соціальної орієнтації. Основні напрями соціальної політики. Структура соціальної політики України.

Бюджетний механізм як сукупність засобів, які застосовує держава з метою організації бюджетних відносин та забезпечення належних умов для економічного та соціального розвитку. Суспільне значення бюджету. Роль бюджету у регулюванні соціальних процесів у державі. Видатки з державного бюджету України як економічні відносини, що виникають у зв'язку з розподілом централізованого фонду грошових коштів держави і його використанням за цільовим призначенням.

Критерії ефективності соціальної політики.

Економічні аспекти соціального захисту населення

Зміст, види та функції системи соціального захисту населення. Правові основи соціального захисту. Економічні джерела соціального захисту.

Вплив системи соціального захисту на формування доходів населення. Програми державної допомоги окремим категоріям громадян та їх характеристика. Напрямки реформування системи соціального захисту.

Структура системи соціального захисту.

Соціальне страхування як особливий вид соціального захисту. Гроші платників податків як економічна основа соціального захисту. Страхові нарахування роботодавців та працівників як економічна основа соціального захисту. Фінансові ресурси підприємств як економічна основа соціального захисту.

Суспільна та приватна благодійність як економічна основа соціального захисту. Спонсорство та меценатство як економічна основа соціального захисту. Організаційно-правова структура системи соціального захисту населення. Складові системи соціального захисту населення.

Грошові доходи населення та роль системи соціального захисту в їх формуванні. Впровадження механізмів адресної допомоги найнезахищенішим верствам населення.

Проблеми реформування системи соціального захисту. Використання зарубіжного досвіду в процесі реформування системи соціального захисту в Україні.

Фінансовий механізм соціального захисту населення

Різні погляди вчених на зміст категорії «соціальний захист» та їх порівняльна характеристика.

Формування української моделі соціального захисту з врахуванням заходів по захисту населення від COVID-19.

Механізм фінансування системи соціального захисту. Форми, інструменти та напрями фінансування механізму реалізації соціального захисту населення. Соціальне страхування як одна із форм фінансування системи соціального захисту. Особливості фінансування соціального захисту економічно активного населення та непрацевдатних.

Соціальний захист як сукупність заходів держави для забезпечення добробуту населення. Соціальний захист як поняття фінансової науки, як система перерозподільчих відносин. Система соціального захисту населення. Побудова вітчизняної моделі соціального захисту. Стратегія й тактичні пріоритети політики соціального захисту.

Концепція соціогуманітарної держави і політики економічного лібералізму. Організаційна підсистема механізму реалізації соціального захисту. Фінансовий механізм реалізації соціального захисту. Централізовані і децентралізовані фонди фінансових ресурсів соціального захисту населення. Кошти соціального страхування та їх використання.

Внутрішнє фінансування соціального захисту домогосподарств. Кредитування як форма фінансування соціального захисту населення. Універсальні заходи в системі фінансування соціального захисту населення.

Теорія суспільного добробуту

Історія розвитку економічної теорії як історія розвитку науки про багатство, добробут і шляхи їх досягнення. Причини неспроможності теорії добробуту.

Теорії суспільного добробуту. А. Пігу і його праця «Економічна теорія добробуту» (1932). Пошук джерел добробуту суспільства у сфері державних фінансів. Принцип компенсації, відповідно до якого зміна економічних умов збільшує суспільний добробут у тому разі, коли індивіди, що отримали певний вигравш, можуть компенсувати збиток тим, хто його зазнав, але при цьому залишитись у вигравші.

Функція добробуту, за якою суспільний добробут визначається добробутом окремих членів суспільства. Політика як взаємовигідний обмін між громадянами й суспільними структурами.

Трансформація економічної теорії добробуту в теорію суспільного вибору, в рамках якої здійснюється позитивний аналіз того, як формуються й реалізуються різноманітні суспільні переваги.

Головне завдання на шляху соціально-економічного прогресу в Україні, - забезпечення передумов реалізації прав і свобод громадян, утвердження середнього класу й подолання бідності населення. Стратегічною метою бюджетної політики в Україні є побудова конкурентоспроможної, соціально орієнтованої ринкової економіки та інтеграція її в європейське співтовариство.

Добробут населення, його структура та динаміка

Теорії подолання бідності. Рівень життя як характеристика економічного добробуту населення.

Показники рівня та якості життя населення. Реальні доходи населення та показники їх виміру. Індикатори якості життя населення. Індекс людського розвитку. Показники бідності: абсолютної і відносної.

Соціально орієнтована економіка. Шляхи та засоби подолання бідності. Матеріальний добробут населення. Динаміка чисельності населення, його зайнятості і доходів в Україні.

Динаміка доходів та витрат населення України. Структура доходів та витрат населення України.

Моделі фінансування соціальних послуг

Фінансові аспекти діяльності держави в соціальній сфері. Фінансові моделі соціального забезпечення та захисту населення в зарубіжних країнах. Моделі фінансування соціального захисту в країнах Європейського Союзу. Формування сучасної моделі фінансування соціального захисту в Україні.

Соціальні зобов'язання держави. Причини недофінансування соціальної сфери в Україні. Моделі соціального захисту країн світу та їх характеристика.

Модель фінансування системи соціального захисту у Німеччині. Модель фінансування системи соціального захисту у Франції. Модель фінансування системи соціального захисту у Великобританії. Модель фінансування системи соціального захисту в Швеції. Особливості фінансування системи соціального захисту в Італії, Нідерландах та Бельгії.

Реформування системи соціальних зобов'язань в Україні. Нормативи фінансування соціальних видатків в Україні. Система соціальних трансфертів. Діяльність держави в соціальній сфері – фінансові аспекти.

Нормативне регулювання фінансового забезпечення соціального захисту населення

Соціальні нормативи як регламентовані соціальні показники, що виражають систему типових вимог соціальних суб'єктів до соціальних об'єктів з метою забезпечення відтворення і розвитку суспільства як цілого, та вирішення його соціальних проблем

Нормативні показники по визначенню рівня допомоги у разі нестандартних ситуацій (на поховання, травматизм, при втраті годувальника, нормативи допомог багатодітним сім'ям тощо).

Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» як основа формування системи соціальних стандартів і державних соціальних гарантій. Базовий державний соціальний стандарт (БДСС).

Закони України «Про межу малозабезпеченості», «Про мінімальний споживчий бюджет», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про оплату праці», «Про зайнятість населення», «Про освіту», «Про пенсійне забезпечення», «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про охорону здоров'я», «Про колективні договори і угоди», «Про підвищення соціальних гарантій для трудящих», Конвенція МОП.

Завдання соціальної стандартизації. Державні соціальні стандарти у сфері доходів населення. Державні соціальні нормативи у сфері соціального обслуговування. Державні соціальні нормативи у сфері житлово-комунального обслуговування.

Порядок визначення та застосування державних соціальних гарантій у реалізації державної соціально-економічної політики.

Міністерство соціальної політики як суб'єкт реалізації соціально-політичних завдань країни.

Перерозподільна функція держави в суспільному секторі економіки

Методи оцінки рівня нерівності та бідності в країні. Суспільний сектор у протидії нерівності та бідності, роль державного бюджету в перерозподілі

суспільних ресурсів.

Прогресивна система оподаткування доходів населення як інструмент протидії бідності: досвід розвинених країн. Концепції суспільного добробуту, що обґрунтовують подолання бідності.

Соціальні програми з подолання бідності в Україні. Державна політика боротьби з бідністю, її особливості в різних країнах. Зв'язок між нерівністю в розподілі доходів та бідністю. Поточні завдання, як ставить перед собою суспільний сектор з метою протидії бідності.

Оцінка економічних втрати від перерозподільної діяльності держави. Дестимулюючий ефект перерозподільної діяльності держави. Наслідки, до яких може призвести надмірне втручання держави на соціальну нерівність.

Категорія справедливості при розробці державної перерозподільної політики, її врахування в сучасній практиці державного управління. Застосування заходів з підвищення рівня суспільного добробуту в державній політиці: їх вплив на результати розширення добробуту в суспільстві.

Бюджетне фінансування соціального забезпечення

Взаємозв'язок між державними фінансами та сталим людським розвитком. Роль держави у розвитку людського потенціалу. Соціальні видатки з державного бюджету як чинник сталого людського розвитку.

Соціальні видатки в державному бюджеті України. Позабюджетне фінансування соціального забезпечення. Джерела фінансування соціального забезпечення. Видатки зведеного бюджету на соціальне забезпечення. Вдосконалення форм і методів державного фінансування соціальної сфери.

Економічний зміст соціальних видатків державного бюджету. Соціальні видатки в бюджетах об'єднаних територіальних громад. Структура видатків державного бюджету на соціальний захист та соціальне забезпечення. Структура та склад видатків місцевих бюджетів на соціальний захист та соціальне забезпечення

Погляди науковців на втручання держави у соціальну сферу. Структурні зрушення обсягу бюджетних видатків на розвиток людського потенціалу. Наукове трактування терміну “бюджетне фінансування”.

Цільові позабюджетні фонди соціального спрямування. Фінансування соціального забезпечення за рахунок некомерційних організацій.

Оцінка ефективності використання державних видатків на соціальні потреби.

Державні соціальні програми

Соціальні програми як інструмент реалізації соціальної функції держави. Державні соціальні програми в Україні та зарубіжний досвід реалізації державних соціальних програм. Формування та реалізація державних соціальних програм в Україні. Державні програми соціальної допомоги незахищеним верствам населення. Система допомоги сім'ям з дітьми в Україні.

Зарубіжний досвід реформування системи державних соціальних програм. Закон України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми». Системи підтримки сім'ї, запроваджені в європейських країнах із низькою народжуваністю.

Роль добровільних організацій в наданні соціальної допомоги вразливим

верствам населення. Заходи із посилення адресності соціальної допомоги незахищеним верствам населення в Україні.

Механізм використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування

Страховий принцип в системі соціального страхування. Використання коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Адміністрування системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. Законодавство України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Альтернативні погляди на розуміння змісту поняття «соціальне страхування». Визнані на міжнародному рівні базові принципи соціального страхування. Цільове використання коштів як принцип загальнообов'язкового страхування.

Використання коштів Пенсійного фонду України. Використання коштів Фонду безробіття. Використання коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків. Використання коштів Фондом втрати працездатності.

Формування сучасної системи соціального страхування в Україні. Управління фондами загальнообов'язкового державного соціального страхування. Повноваження правлінь та виконавчих дирекцій фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Державний нагляд за діяльністю фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування. Напрямки реорганізації структури соціального страхування.

Проблеми фінансового забезпечення соціального захисту населення в умовах глобалізації

Забезпечення соціального захисту населення як процес реалізації функціональних складників соціальної безпеки.

Аналіз динаміки зростання видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, порівняно з динамікою зростання ВВП. Обсяг видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення, що відображається у зведеному бюджеті. Перевищення реального обсягу видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення над видатковою статтею «Соціальний захист та соціальне забезпечення» у зведеному бюджеті України. Порівняння видатків на сферу соціального захисту та соціального забезпечення, які здійснює Україна, з аналогічними показниками розвинутих країн.

Якість соціальних послуг та інших заходів соціального захисту в Україні. Фінансування за видатковою статтею державного бюджету «Соціальне забезпечення». Механізм призначення пільг, здійснення соціальних та компенсаційних виплат та надання соціальних послуг.

Збільшення можливостей для використання грошових трансфертів як одного із заходів соціального захисту. Фінансування заходів соціального захисту за рахунок державних цільових позабюджетних фондів: Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності України, Фонду соціального страхування від нещасних випадків

на виробництві та професійних захворювань України та Пенсійного фонду України.

Визначення на основі соціальних стандартів розмірів основних соціальних гарантій: мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія за віком, інші види соціальних та компенсаційних виплат. Рівень участі держави у сфері соціального захисту. Бюджетне управління наявними фінансовими ресурсами як головними розпорядниками, так і окремими соціальними установами.

Системи раннього виявлення осіб та сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Модернізація системи соціального обслуговування. Розвиток молодіжних ініціатив у трудовій сфері, перепідготовки та підвищення кваліфікації молоді, її профорієнтації, запобігання негативним проявам у молодіжному середовищі. Створення правових, економічних та соціальних умов для функціонування і зміцнення сім'ї, поліпшення демографічної ситуації, забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків та жінок в українському суспільстві.

Орієнтація регіональної політики на сталість соціально-економічного розвитку та саморозвиток регіону. Запровадження ефективних регіональних програм сприяння розвитку підприємництва та соціальної відповідальності бізнесу.

Організація соціального моніторингу діяльності державних та регіональних органів та органів місцевого самоврядування.

РОЗДІЛ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Поняття, предмет, метод правового регулювання соціального забезпечення.

Правове регулювання відносин щодо соціального забезпечення в сучасних умовах, поява нових організаційно-правових форм та соціальних інститутів, формування недержавної системи соціального забезпечення. Поняття та предмет соціального забезпечення. Функції та принципи правового регулювання соціального забезпечення. Соціально-забезпечувальні відносини та їх види в Україні. Відносини, що тісно пов'язані з соціально-забезпечувальними відносинами; процесуальні, соціально-страхові. Система правового регулювання соціального забезпечення. СисРозділ науки та сисРозділ навчальної дисципліни «Правове регулювання соціального забезпечення». Характеристика окремих інститутів правового регулювання соціального забезпечення.

Принципи правового регулювання соціального забезпечення.

Принципи пенсійного забезпечення. Поняття та загальна характеристика принципів пенсійного забезпечення. Співвідношення принципів пенсійного забезпечення з загально правовими та міжгалузевими принципами. Зміст принципів пенсійного забезпечення: 1) загальність пенсійного забезпечення; 2) диференціація умов та рівня пенсійного забезпечення; 3) універсальність та комплексність при наданні пенсійного забезпечення; 4) фінансування пенсійного забезпечення за рахунок страхових внесків та коштів державного бюджету; 5) паритетність представників усіх суб'єктів загальнообов'язкового

державного соціального страхування у керівництві загальнообов'язковим державним пенсійним страхуванням; 6) цільове використання коштів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; 7) державний та громадський контроль за призначенням та наданням пенсійного забезпечення; 8) право на добровільне внесення страхових внесків до Пенсійного фонду України, недержавні пенсійні фонди; 9) право на судове оскарження умов надання пенсійного забезпечення та його розмірів.

Джерела правового регулювання соціального забезпечення.

Поняття та види джерел правового регулювання соціального забезпечення. Класифікація джерел правового регулювання соціального забезпечення. Основи законодавства України про соціальне страхування. Здійснення забезпечення на рівні не нижче встановлених у державі соціальних стандартів. Конституція України та інші конституційні закони як джерела правового регулювання соціального забезпечення. Міжнародні договори, акти органів місцевого самоврядування, локальні нормативні акти як джерела права соціального забезпечення. Закони України як джерела права соціального забезпечення, їх характеристика. Правові акти Міністерства соціальної політики. Підзаконні нормативно-правові акти.

Місце правового регулювання соціального забезпечення в системі права України. Взаємозв'язок правового регулювання соціального забезпечення з конституційним правом, трудовим правом, фінансовим правом.

Нормативно-правове закріплення правовідносин у сфері соціального забезпечення.

Поняття правовідносин соціального забезпечення. Законодавче визначення правовідносин соціального забезпечення. Характерні ознаки правовідносин соціального забезпечення. Види правовідносин соціального забезпечення.

Правове регулювання соціально-страхових, соціально-забезпечувальних та процедурних відносин. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин. Характеристика суб'єктів та об'єктів правовідносин. Юридично складові соціально-забезпечувальних правовідносин. Об'єкти соціально-забезпечувальних відносин: пенсії (страхові пенсії, спеціальні пенсії), соціальні допомоги, державні допомоги, соціальні пільги, соціальне обслуговування.

Система державних органів та їхні функції зі здійснення соціального забезпечення.

Загальна характеристика суб'єктів правового регулювання соціального забезпечення. Правові передумови участі в соціально-забезпечувальних правовідносинах. Правоздатність та галузевий правовий статус особи. Класифікація суб'єктів правового регулювання соціального забезпечення. Характерні ознаки загальних суб'єктів, які отримують соціальне забезпечення. Спеціальні суб'єкти правового регулювання соціального забезпечення та їх правовий статус.

Державні органи як суб'єкти правового регулювання соціального забезпечення. Загальна характеристика їх повноважень. Недержавні пенсійні фонди та їх правове становище. Пенсійний фонд України як суб'єкт правового

регулювання соціального забезпечення. Особливості правового статусу пенсійного фонду України. Основні завдання Пенсійного фонду України.

Відповідальність у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Порядок оскарження дій страховальників, виконавчих органів Пенсійного фонду. Відповідальність страховальників, банків, організацій, що здійснюють виплату і доставку пенсій, та їх посадових осіб. Відповідальність Пенсійного фонду, його органів та посадових осіб за порушення у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Гарантії прав і законних інтересів застрахованих осіб.

Нормативно-правове закріплення права на соціальне забезпечення та його гарантій.

Поняття та загальна характеристика права на соціальне забезпечення. Право на соціальне забезпечення в системі основних прав і свобод людини та громадянина. Права, що сприяють матеріальному забезпеченню людини в разі втрати чи недостатності трудових доходів. Право на соціальне забезпечення в міжнародно-правових актах. Гарантії права на соціальне забезпечення.

Нормативно-правове закріплення соціальних ризиків. Державні соціальні стандарти та нормативи соціального забезпечення.

Поняття, мета встановлення, принципи формування державних соціальних стандартів. СисРозділ і класифікація соціальних нормативів. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт. Застосування державних соціальних стандартів та нормативів у сфері соціального забезпечення. Державні соціальні гарантії. Державний моніторинг застосування державних соціальних стандартів та нормативів.

Правове регулювання пенсійного забезпечення в Україні.

Загальне поняття пенсій та їх види. Трудовий стаж і страховий стаж. Поняття пенсій за віком. Особливості пільгового пенсійного забезпечення за віком. Поняття пенсії по інвалідності. Особливості призначення пенсій по інвалідності внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання. Поняття пенсії у зв'язку з утратою годувальника. Особливості пенсійного забезпечення осіб, які мають особливі заслуги перед Україною.

Пенсійне забезпечення у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування: етапи впровадження пенсійної реформи в Україні.

Поняття та принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Суб'єкти системи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Пенсії за віком у солідарній системі. Порядок обчислення пенсії. Особливості призначення пенсії по інвалідності в солідарній системі. Умови призначення та розміри пенсій у зв'язку з утратою годувальника у солідарній системі. Призначення, перерахунок та виплата пенсій у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Управління солідарною системою загальнообов'язкового пенсійного страхування. Пенсійні виплати за рахунок коштів Накопичувального фонду.

Недержавне пенсійне забезпечення: нормативно-правове закріплення в Україні.

Поняття та сутність недержавного пенсійного забезпечення. Перспективи подальшого розвитку та формування солідарної пенсійної системи. Пенсійна реформа та становлення недержавного пенсійного забезпечення в Україні. СисРозділ недержавного пенсійного забезпечення. Законодавство про недержавне пенсійне забезпечення. Суб'єкти недержавного пенсійного забезпечення та їх правовий статус. Умови призначення пенсій у недержавній системі пенсійного забезпечення. Характеристика недержавних пенсійних фондів та основних напрямків їх діяльності. Поняття, види та суб'єкти недержавних пенсійних фондів. Правові питання становлення недержавного пенсійного забезпечення в Україні. Функціонування недержавного пенсійного забезпечення в зарубіжних країнах. Перспективи розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення в Україні.

Державні соціальні пенсії та соціальні допомоги: нормативно-правове закріплення.

Поняття, види та загальна характеристика допомоги із соціального забезпечення. Умови та порядок призначення окремих видів соціальної допомоги сім'ям із дітьми. Забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Допомога по безробіттю в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування. Допомога на поховання. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям. Державні соціальні допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам.

Правове регулювання пільг як форм соціального забезпечення.

Поняття, ознаки та види соціальних пільг. Державні соціальні пільги як повне або часткове звільнення громадян від виконання обов'язку чи надання додаткових прав.

Основні ознаки пільг. Спрямування пільг на більш повне задоволення інтересів громадян та їх соціальний захист. Класифікація соціальних пільг. Правова підстава надання громадянам соціальних пільг. Відмінність соціальних пільг від професійних, пов'язаних з професійною діяльністю їх одержувачів.

Пільги та гарантії внутрішньо переміщеної особи. Гарантії дотримання прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Пільги ВПО. Гарантії ВПО у сфері зайнятості населення. Гарантії ВПО у сфері соціального страхування на випадок безробіття. Пільги ВПО у кредитних відносинах. Пільги ВПО під час проведення антитерористичної операції. Пільги ВПО у сфері освіти.

Соціальні гарантії військовослужбовців під час воєнного стану. Грошове забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей під час воєнного стану. Медичне забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей. Пенсійне забезпечення військовослужбовців.

Пільги на житло – комунальні послуги. Звільнення від плати за житло або зменшення її. Звільнення або зменшення плати за комунальні послуги.

Соціальне обслуговування: нормативно-правове закріплення.

Поняття соціального обслуговування та органи, які здійснюють соціальне обслуговування. Організація діяльності з надання соціальних послуг.

Реабілітація, освіта та забезпечення зайнятості інвалідів. Протезно-ортопедична допомога й забезпечення інвалідів транспортними засобами. Соціальне обслуговування вдома та в стаціонарних установах. Соціальне обслуговування дітей. Види й правила оплати їх соціального обслуговування в різних установах для дітей. Поняття прийомної сім'ї та порядок її матеріального забезпечення. Порядок оплати соціального обслуговування. Громадяни, яким надається безкоштовне обслуговування.

РОЗДІЛ 3. СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ГРОМАДІ

Сутність громади, децентралізація як сучасний інструмент формування об'єднаних територіальних громад в Україні

Підходи до розуміння сутності громади. Ретроспективний огляд формування громади. Децентралізація: сутність та інструменти реалізації. Основні завдання проведення децентралізації в Україні. Моделі децентралізації. Етапи децентралізації в Україні. Результати проведення децентралізації в Україні. Шляхи підвищення ефективності децентралізації в Україні.

Громада як територіальна одиниця: типологія, функції та основні завдання

Громада як соціальний феномен в практиці вітчизняної соціальної роботи. Поняття громади: визначення, підходи. Соціологічний, політико-правовий та соціально-педагогічний підходи до трактування громади. Основні характеристики громади. Типи громад та їх головні ознаки. Межі та функції громади. Структура громади. Характеристика основних завдань громади. Сутність поняття «територіальна громада». Ознаки територіальних громад як людських спільнот.

Сутність соціальної роботи як виду практичної діяльності в громаді

Феномен соціальної роботи як наукової теорії і суспільної практики. Аналіз змісту соціальної роботи в громаді. Основні категорії і поняття соціальної роботи. Закономірності соціальної роботи. Принципи соціальної роботи. Соціальна робота у структурі соціальних наук.

Системний підхід як методологія та метод соціальної роботи. Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи. Сучасні моделі практичної соціальної роботи в громаді. Змістові компоненти соціальної роботи в громаді. Принципи організації соціальної роботи в громаді. Класифікація локальних ініціатив. Технологічні етапи здійснення підтримки локальних ініціатив. Стратегії і тактики діяльності соціальних працівників в громаді.

Соціальні послуги в громаді

Сутність та основні цілі соціальних послуг. Базові види соціальних послуг. Механізм надання соціальних послуг. Повноваження щодо розвитку системи надання соціальних послуг органів громад. Етапи розвитку в громаді системи соціального захисту населення, що включає компонент надання соціальних послуг.

Ретроспективний огляд соціальної роботи в громаді в Україні

Роль громади у житті слов'ян за часів Київської Русі. Соціальні аспекти діяльності українських братств як православних громад. Сільська громада як

інститут соціальної підтримки незахищених верств населення. Роль громадських організацій «Громада» та «Просвіта» в організації соціальної роботи з населенням. Організація соціальної роботи в сусідських спільнотах у 70-80-х роках ХХ ст. Особливості організації соціальної роботи з різними категоріями населення в територіальних громадах на сучасному етапі розвитку українського суспільства.

Історія становлення соціальної роботи в громаді за кордоном

Генезис розвитку соціальної роботи в громаді за кордоном. Сучасні тенденції розвитку соціальної роботи в громаді за кордоном. Рівні соціальної роботи у територіальній громаді.

Особливості діяльності соціальних служб в громадах Англії. Особливості соціальної роботи в Шотландії. Політичні передумови та організація соціальної роботи в шведських громадах. Перерозподіл доходів та соціальна допомога та діяльність соціальних служб. Соціальна робота в громадах Франції. Характеристика інноваційних інституцій та форм соціальної роботи в громаді в окремих європейських країнах.

Соціальні служби та форми роботи з населенням в громадах Америки та Канади. Типи соціальних служб у громаді. Зміст та форми роботи громадських центрів (Community Centers) в Америці та Канаді. Роль сімейних центрів в організації соціальної роботи на рівні громади. Реалізація різних форм соціокультурної анімації в культурно-дозвіллевих центрах.

Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді

Ресурси як необхідна умова забезпечення діяльності. Специфіка застосування ресурсного підходу в соціальній роботі. Основні види робіт з ресурсами. Характеристика різновидів ресурсів соціальної роботи в громаді (природні, матеріальні, людські, інституційні, інформаційні). Зовнішні та внутрішні ресурси організації соціальної роботи на рівні громади. Складання карти ресурсів. Технології залучення ресурсів у соціальній сфері.

Правові основи соціальної роботи в громаді

Політико-правове регулювання роботи в громаді за кордоном. Українське законодавство про місцеве самоврядування й територіальну громаду. Українське законодавство про форми участі громадян у здійсненні місцевого самоврядування. Українське законодавство про соціальні послуги та соціальне замовлення.

Етичні засади роботи в громаді

Сутність етики в соціальній роботі. Види етикету. Етичні кодекси, їх значення у формуванні етичної поведінки людини. Професійна етика. Норми професійних ділових відносин. Етичні принципи та дилеми роботи в громаді. Принципи надання послуг у громаді. Професійні цінності соціальної роботи в громаді. «Кодекс етики Національної Асоціації соціальних працівників». Форми гуманності соціальної роботи. Гуманність, альтруїзм і співчуття – якості соціальної роботи.

Моделі діяльності соціальних працівників у громаді

Практична робота в громаді: класифікація Д. Ротмана. Три моделі практичної діяльності соціального працівника в громаді. Модель місцевого

розвитку (цілі діяльності, припущення щодо структури громади та проблем, ключова стратегія дій, тактики і техніки змін, засоби змін, ставлення до владних структур, межі діяльності, припущення щодо інтересів груп у громаді тощо). Модель соціального планування (цілі діяльності, припущення щодо структури громади та проблем, ключова стратегія дій, тактики і техніки змін, засоби змін, ставлення до владних структур, межі діяльності, припущення щодо інтересів груп у громаді тощо). Модель соціальної дії (цілі діяльності, припущення щодо структури громади та проблем, ключова стратегія дій, тактики і техніки змін, засоби змін, ставлення до владних структур, межі діяльності, припущення щодо інтересів груп у громаді тощо).

Функції і стратегії діяльності соціальних працівників у громаді

Завдання та навички соціальних працівників у громаді. Ролі соціальних працівників у громаді та методи роботи з громадою Стратегії і тактики діяльності. Особливості застосування тактики співпраці. Особливості застосування тактики протистояння. Стратегії і тактики у різних моделях роботи в громаді. Різновиди тактик: співпраця, кампанія, протистояння (загальна характеристика). Особливості застосування тактики співпраці. Різні типи коаліцій у громаді. Особливості застосування тактики кампанії. Лобіювання; лобізм, його види. Особливості застосування тактики протистояння. Конфлікт; конфронтація, переговори.

Соціальні служби та форми роботи з населенням у зарубіжних країнах

Сутність соціальної роботи в США. Соціальна робота з сім'єю в США. Специфіка діяльності служб захисту дітей від насильства у сім'ї в США. Соціальна робота в школі в США. Психолого-педагогічна служба «Гайденс». Соціальне обслуговування осіб з інвалідністю в США. Підготовка соціальних працівників у США. Становлення соціальної роботи в Канаді. Система соціального захисту населення в Канаді. Британська технологія сімейного проекту «Мостова сім'я». Соціально-педагогічна робота у Німеччині. Діяльність соціальних служб в Німеччині. Соціально-педагогічна робота у Франції. Технологія взаємних зобов'язань «Соціальний контракт». Соціальна робота у Швеції. Соціальна робота в громаді, діяльність соціальних служб у Швеції. Шведський досвід роботи з сім'єю. Особливості соціальної політики в КНР. Педагогічні засади родинного виховання в китайській сім'ї. Соціальний захист населення: досвід Японії. Соціальне обслуговування осіб з інвалідністю у Японії.

Зарубіжний досвід місцевого самоврядування

Моделі місцевого самоврядування європейських країн. Зарубіжний досвід проведення децентралізаційних реформ. Досвід проведення децентралізації в Італії (середина ХХ ст). Адміністративно-територіальна структура Франції. Особливості функціонування територіальних громад Польщі. Особливості функціонування територіальних громад Німеччини. Особливості функціонування територіальних громад Іспанії.

Міське самоврядування та соціальний захист населення в Україні

Поняття соціального захисту в Україні. Роль Кабінету міністрів України в системі соціального захисту. Роль Комітету Верховної Ради України з питань

соціальної політики в системі соціального захисту. Державний рівень здійснення соціальної політики. Міністерство соціальної політики України. Місцевий рівень здійснення соціальної політики. Організаційна структура управління соціального захисту населення. Система місцевого самоврядування. Представницькі органи місцевого самоврядування в Україні. Державна політика у сфері соціального захисту населення. Діяльність органів управління у сфері соціального захисту населення.

Основні технології соціальної активізації громадян

Сутність та зміст соціальної активізації громади. Принципи активізації громади. Основні етапи процесу соціальної активізації громади. Розвиток участі членів громади у впровадженні змін як складова активізації громади. Соціальний капітал громади. Ініціативні групи як інструмент впровадження технології соціальної активізації громади. Методи та технології оцінки потреб громади та визначення пріоритетних проблем. Технології соціального прогнозування. Навички щодо розробки плану дій щодо вирішення проблем громади як технологія соціальної активізації громади.

Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади

Сутність соціального партнерства. Соціальний діалог і партнерство у громадянському суспільстві. Територіальна громада як суб'єкт соціального партнерства в управлінні закладами соціального обслуговування. Організація соціального партнерства як складова соціальної роботи в громаді. Соціальне партнерство між неурядовими державними організаціями як механізм вирішення соціальних проблем на місцевому рівні. Соціальне замовлення як форма партнерства державних і неурядових організацій у територіальній громаді. Налагодження партнерства у рамках проекту «Покращення якості соціальних послуг дітям та сім'ям в громаді».

Розробка і впровадження соціальних проєктів на локальному рівні

Сутнісна характеристика процесу проєктування. Поняття проєкту. Загальні вимоги до написання проєктів. Особливості соціального проєктування. Види проєктів. Технологія розробки соціального проєкту. Текстове оформлення соціального проєкту. Характеристика процесу управління проєктом. Життєвий цикл проєкту. Принципи та види соціальної діагностики. Вимоги до формулювання мети і завдань проєкту. Фінансове забезпечення проєкту. Загальна логіка соціального проєкту. Традиційні та сучасні методи ефективного управління проєктами. Поняття фандрейзингу як методу пошуку джерел фінансування соціальних проєктів.

Планування та реалізація соціальних програм у громаді

Поняття «соціальна діяльність», «соціальний проєкт», «соціальна програма». Сутність та види оцінки соціальних проєктів. Моніторинг та оцінка соціальних проєктів. Процедура моніторингу соціальних проєктів. Державна цільова соціальна програма. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям. Поняття управління проєктом (проєктний менеджмент). Середовище реалізації проєкту. Складові системи управління соціальними проєктами. Оцінка соціальної діяльності, її мета і види. Критерії оцінки соціальної діяльності: ефективність, економічність, результативність.

Професійні вміння й психологічні якості, необхідні для оцінки програм і проектів.

Гранти як технологія вирішення проблем у громаді

Сутність поняття «грант» та класифікація грантів. Переваги та недоліки грантів. Грантодавчі установи. Гранти як джерело додаткового фінансування. Основні етапи пошуку грантових програм. Підготовка проекту та подання грантової заявки. Бюджетування грантових проектів. Роль молодіжних грантів у самоврядуванні громад. Світовий досвід грантової діяльності соціальної сфери.

Соціальні мережі як інструмент реалізації громадських ініціатив

Поточний стан та суспільно-політичне значення соціальних мереж. Потенційні можливості використання соціальних мереж для громадської самоорганізації. Роль інформаційно-аналітичних структур бібліотек у процесі реалізації громадських ініціатив. Соціальні мережі у діяльності громадських організацій. Роль соціальних мереж у взаємодії органів державної влади та громадськості. Проблеми та ризики застосування соціальних мереж.

Сучасні соціальні програми та проєкти

Сутність грантових можливостей для організацій громадянського суспільства. Конкурс малих грантів для України від Посольства Словацької Республіки. Соціальна програма Scholarship. «Гуманітарна та соціально-економічна підтримка ВПО та постраждалого населення на сході України». Грант «Технології для служб швидкого реагування» за підтримки дослідницьких центрів Японії або Кореї. Гранти для партнерів Програми «Активні громадяни» на підтримку проєктів соціальної дії що спів фінансується Британською Радою та Європейським Союзом в рамках проєкту «Зміцнення між секторальної співпраці для соціальної згуртованості (SC3)». Грант для протидії викликам COVID-19 – від Посольства Великої Британії.

РОЗДІЛ 4. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Сутність, принципи та роль соціальної політики.

Соціальна політика як навчальна дисципліна: теоретичні знання, методи роботи з різними групами суспільства. Предмет курсу. Мета, завдання і значення навчального курсу. Види навчальних завдань. Класифікація джерел інформації щодо соціальної політики.

Соціальна політика як цілісна система. Структура соціальної політики. Взаємозв'язок соціальної політики з іншими соціальними системами (соціологія, політологія, право, психологія, педагогіка). Об'єкт соціальної політики (соціально-демографічна характеристика).

Цивілізація і соціальна політика. Соціологія бідності та розвиток теоретичних засад соціальної політики в західній соціології ХІХ – першої половини ХХ ст. Розвиток теоретичних підходів до побудови соціальної політики в другій половині ХХ ст. Концепція соціальної держави. Соціально орієнтована економіка.

Державне управління у сфері соціальної політики.

Діяльність держави по управлінню розвитком соціальної сфери: визначення змісту, напрямів розвитку, функціонування. Об'єкти і суб'єкти управління соціальною політикою. Рівні управління. Актуальність проблем соціальної політики на сучасному етапі розвитку українського суспільства. Політична зумовленість вибору стратегії соціальної політики. Основні напрямки соціальної політики України. Правове регулювання державної соціальної політики в Україні.

Економічні передумови формування соціальної доктрини України.

Соціальні нормативи як основа формування соціальної політики. Структура, класифікація і характеристика соціальних нормативів.

Сутність та структура доходів населення. Фіскальна система державного регулювання доходів населення. Напрями вдосконалення державної політики у сфері регулювання доходів населення.

Фінансове забезпечення соціальної політики держави.

Джерела фінансування соціальної та гуманітарної політики. Методи формування джерел фінансування соціальної та гуманітарної політики. Досвід фінансування напрямів соціальної та гуманітарної політики. Шляхи вдосконалення фінансового забезпечення складових соціальногуманітарної сфери України.

Концептуальні засади формування державних соціальних стандартів та гарантій. Конституційні основи надання соціальних гарантій в Україні та проблеми їх фінансового забезпечення. Гарантії держави реалізації права на працю. Державні гарантії забезпечення права на соціальний захист. Державні гарантії забезпечення права на житло. Право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Державні гарантії забезпечення права на освіту. Державні гарантії забезпечення права на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї. Особливості фінансування державних соціальних гарантій.

Муніципальна соціальна політика.

Соціальна політика і муніципальна влада. Муніципальна економічна політика в системі місцевого самоврядування: методологічні засади формування та проблеми реалізації. Муніципальна соціальна політика в галузі соціальної сфери. Державна політика у сфері житлово-комунального господарства. Державна та муніципальна політика у сфері освіти. Соціальна підтримка населення. Особливості муніципальної соціальної політики.

Соціальна сфера регіону: сутність, проблеми, стратегічний розвиток. Соціальна політика у територіальній громаді. Департамент муніципальних послуг та регуляторної політики

Соціальна політика та соціальний захист населення.

Пріоритетні напрями політики соціального захисту населення. Управління системою соціального захисту: світові тренди та українські реалії. Система гарантій соціального захисту. Гендерні аспекти соціальної захищеності населення. Проблематика соціальної захищеності населення в Україні. Правове забезпечення соціального захисту в Україні. Засади вдосконалення планування витратів бюджету держави на соціальний захист.

Формування механізму адаптації соціального захисту до європейських стандартів. Реформування системи фінансового забезпечення соціального захисту населення України.

Державна політика у сфері надання соціальних послуг.

Характеристика категорії «економічно активне населення». Об'єктивна необхідність соціального захисту цієї категорії населення.

Надання економічної свободи громадянам, створення умов для продуктивної праці, для прояву ініціативи, самостійності підприємства як центральної ланки соціального захисту працюючих.

Індексація заробітної плати працюючих як елемент захисту в умовах інфляції. Компенсація втрати частки заробітної плати у зв'язку із затримкою її виплати. Державні гарантії щодо зайнятості, підготовки та перепідготовки кадрів.

Оцінка сучасного стану соціального захисту економічно активного населення та нагальні проблеми, що потребують вирішення.

Державна молодіжна політика. Гарантії соціального захисту молодих громадян. Структура і завдання соціальної служби для молоді.

Державна допомога сім'ям з дітьми та її види. Форми соціального захисту багатодітних матерів та неповних сімей.

Основні напрями реалізації соціальної політики у контексті протидії торгівлі людьми та запобіганню домашньому насильству.

Основні поняття та види експлуатації. Основні причини та передумови торгівлі людьми. Міжнародне та національне законодавство у галузі протидії торгівлі людьми. Державна політика протидії торгівлі людьми в Україні. Недержавні організації, що працюють у напрямі протидії торгівлі людьми. Основні поняття та види домашнього насильства. Законодавство у сфері запобігання домашньому насильству. Заходи протидії домашньому насиллю. Державна соціальна програма з протидії торгівлі людьми.

Державна соціальна допомога вразливим категоріям населення як пріоритетний напрям соціальної політики.

Диференційований підхід щодо вибору форм і заходів підтримки соціально вразливих категорій населення. Пільги, гарантії та компенсації людям з інвалідністю. Адресні пільги та надання житлових субсидій. Соціальний захист ветеранів, жертв нацистських переслідувань та політичних репресій. Соціального захист постраждалих осіб внаслідок масових акцій громадського протесту під час Революції Гідності та членів їх сімей. Соціальний захист захисту внутрішньо переміщених осіб.

Специфічні правові гарантії соціального захисту окремих соціально вразливих верств населення Оцінка сучасного стану та пріоритетні напрямки вдосконалення форм захисту соціально вразливих верств населення.

Система прав та гарантій дітей у міжнародному та національному законодавстві. Державна політика у сфері захисту прав дітей: принципи, завдання та засоби реалізації. Діяльність служб у справах дітей. Оздоровлення та відпочинок дітей. Система міжнародного та національного усиновлення. Сімейні форми виховання та робота з багатодітними сім'ями.

Соціальна безпека держави.

Особливості побудови системи соціального захисту в сучасних умовах. Сутність принципу соціальної справедливості. Основні функції соціального захисту. Гендерна політика і соціальний захист. Соціальний захист і міграційні процеси.

Сутність соціальної безпеки держави. Особливості соціальної безпеки, міст, регіонів. Систематизація та оцінка загроз у соціальній сфері. Соціальна безпека та її діагностика. Критерії оцінки та показники соціальної безпеки. Механізм забезпечення соціальної безпеки: сутність, функції, принципи функціонування. Особливості соціальної безпеки, міст, регіонів.

Світові моделі соціальної політики.

Сутність ліберальної моделі соціальної політики. Основний зміст консервативної моделі соціальної політики. Сутність та сучасні проблеми функціонування соціал-демократичної моделі соціальної політики. Економічні детермінанти соціального розвитку та соціальної політики.

Соціальна політика у ринковій системі. Характеристика моделей соціальної політики в країнах з розвинутою ринковою економікою. Досвід Японії, США, Швеції в формуванні соціального забезпечення. Проблема вибору моделі соціальної політики в Україні. Стратегії, цілі й пріоритети в соціальній політиці України в ринковій економіці.

Глобалізація соціальних проблем у сучасному світі.

Сутність соціальної глобалізації. Глобалізація – об'єктивний і необхідний процес. Внесення глобалізацією корективів у нерівномірність соціального розвитку. Глобалізація і загострення міжнародної конкуренції.

Глобалізація та її вплив на соціальні відносини. Глобалізація і доходи працюючих. Глобалізація і структура зайнятості.

Проблематика в області структури зайнятості, галузевої та індивідуальної диференціації доходів. Орієнтація соціальної політики України на визначення проблем продуктивної зайнятості.

Міжнародна організація праці (МОП) – координатор міжнародного співробітництва. Її цілі, завдання, органи, методи роботи. Підвищення ролі МОП у період посилення глобалізації у сфері зайнятості, безробіття, соціального захисту.

РОЗДІЛ 5. ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Теоретичні основи соціальних технологій.

Підходи до розуміння сутності соціальних технологій. Завдання соціальних технологій. Структура соціальної технології. Соціальний простір як об'єкт технологізації. Соціальний процес як предмет технологізації. Етапи розвитку соціальних технологій.

Типологія соціальних технологій.

Класифікація соціальних технологій. Глобальні соціальні технології. Регіональні соціальні технології. Інноваційні соціальні технології. Рутинні соціальні технології. Інформаційні соціальні технології. Інтелектуальні соціальні технології. Історичні соціальні технології. Соціальні технології згоди.

Технологізація соціальної роботи.

Сутність, зміст, структура, функції і рівні соціальної роботи. Об'єкти та суб'єкти соціальної роботи. Принципи соціальної роботи. Методи соціальної роботи.

Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб.

Оцінювання потреб у міжнародній практиці соціальної роботи. Європейські соціальні моделі оцінювання потреб. Сучасна українська практика оцінювання потреб. Визначення, мета, типові характеристики, особливості процесу оцінювання. Організація відбору клієнтів соціальних послуг: критерії адресності.

Процедура оцінювання: етапи. Методи збору інформації. Визначення та планування соціальних послуг. Форми оцінювання потреб клієнтів (документування). Особливості оцінювання потреб представників окремих цільових груп. Вимоги до компетенцій фахівця, який здійснює оцінювання.

Особистісно-орієнтовані технології соціальної роботи.

Передумови появи конфліктних ситуацій. Характеристика конфлікту. Тактики розв'язання міжособистісних конфліктів. Особливості протікання конфлікту.

Сутність категорії «соціальний захист». Технології соціального захисту (підтримки) населення в сучасних умовах. Технології соціального захисту та підтримки найменш захищених верств населення. Роль фахівця в сфері соціального захисту.

Соціальна діагностика в технології соціальної роботи.

Загальні проблеми й принципи соціальної діагностики. Методи та принципи соціальної діагностики. Технологія соціальної діагностики в роботі з клієнтом.

Технологія соціального прогнозування.

Соціальні інновації види та типи соціальних інновацій. Принципи соціально-інноваційної діяльності. Технології соціального прогнозування. Методи прогнозування. Етапи соціального прогнозування. Рівні соціально-прогнозних технологій

Технологізація процесу соціального управління.

Модель управлінського циклу. Процесу вироблення рішень. Модель управлінського рішення. Елементи управлінського процесу. Стадії управлінського циклу. Алгоритм соціального управління.

Соціальні технології управління регіоном.

Сучасна управлінська концепція розвитку регіону. Функції регіонального державного управління. Передумови створення якісно нових організаційних структур. Універсальні й приватні технології регіонального розвитку

Соціальні технології місцевого самоврядування.

Муніципальне утворення: технології відтворення та ефективного використання життєвих сил особистості. Місцеве самоврядування. Системна модель місцевого самоврядування. Соціальні ресурси місцевого співтовариства.

Технології партнерства соціальних служб та благодійних і громадських організацій.

Механізм соціальних взаємовідносини держави і некомерційних організацій. Державне соціальне спонсорство. Стимулювання соціальної активності. Благодійництво та меценатство. Технології роботи благодійного фонду «Інститут раннього втручання». Технології надання послуг.

РОЗДІЛ 6. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

Поняття соціального підприємництва та його роль в сучасному суспільстві

Характер і зміст курсу, зв'язок з іншими дисциплінами. Завдання курсу. Місце дисципліни у вивченні підприємництва. Принципи соціального підприємництва. Соціальні інновації та підприємницька діяльність. Різниця між соціальною відповідальністю та соціальним підприємництвом.

Особливості соціального підприємництва

Поняття соціального підприємництва. Сутність, природа та типи підприємницької діяльності. Започаткування соціального підприємництва в світі. Досвід соціального підприємництва у світі. Законодавче регулювання питань, пов'язаних з соціальним підприємництвом. Соціальна інфраструктура. Взаємозв'язок соціальної політики держави та соціального підприємництва. Підприємницькі неприбуткові організації.

Формування підприємницького стилю мислення як інноваційного

Економічна свобода як основні передумова розвитку соціального підприємництва. Умови та принципи соціальної підприємницької діяльності. Характеристика соціального підприємця. Ділові якості й риси характеру соціального підприємця. Відмінності між підприємництвом та соціальним підприємництвом.

Законодавчі основи соціального підприємництва

Правова база соціального підприємництва в Україні. Державне регулювання соціального підприємництва в Україні. Прямі та непрямі методи регулювання. Державна підтримка соціального підприємництва. Механізм державної фінансової допомоги суб'єктам соціального підприємництва. Державні та міжнародні організації, що сприяють розвитку соціального підприємництва.

Стан соціального підприємництва в Україні

Історія розвитку соціального підприємництва в Україні з XIX століття до здобуття Україною незалежності. Урядові та законодавчі ініціативи в сфері сприяння розвитку соціального підприємництва. Роль міжнародних донорських організацій в розвитку соціального підприємництва в Україні. Методологія прикладного політико-економічного аналізу стану соціального підприємництва. Галузева структура сфер діяльності соціальних підприємств в Україні.

Ідеї та можливості в соціальному підприємництві

Система соціального бізнесу та його складові. Функції та принципи соціального підприємництва. Оцінка життєздатності підприємницької ідеї. Очікуваний результат діяльності соціального підприємства як поєднання «Прибуток – Люди – Планета» (англ. мовою «PPP» – «Profit, People, Planet»). Мотивація підприємця вирішити певну соціальну проблему.

Організаційно – правові форми соціальних підприємств

Юридичні питання соціально-підприємницької діяльності. Критерії вибору організаційно-правових форм соціального підприємництва. Соціальне підприємство як суб'єкт підприємницької діяльності. Основні види соціальних підприємств та їх організаційні форми. Здійснення підприємницької діяльності без створення юридичної особи. Особливості діяльності виробничого кооперативу.

Організаційна структура соціального підприємства

Внутрішні та зовнішні виклики в розвитку соціального підприємства. Ресурси для успішної роботи. Сутність, види, моделі та рівні соціального партнерства. Формування команди професіоналів: моделі компетенцій та набір команди. Постановка цілей і задач: делегування, функція контролю, аналізу і зворотного зв'язку. Методи та оцінка ефективності командної роботи.

Стратегія розвитку соціального підприємництва

Соціальне підприємство як форма реалізації соціального підприємництва. Ідеї та можливості соціального підприємництва. Формування організаційно-правових моделей соціального підприємництва в Україні. Концепція розвитку соціального підприємництва в Україні. Оцінка ефективності соціальної стратегії підприємства. Поняття «візія підприємства» в соціальному підприємстві.

Бізнес – моделювання в соціальному підприємстві

Поняття бізнес-моделей. Аналіз бізнес-моделей. Побудова і вдосконалення бізнес-моделей. Соціальна складова проекту – вміння правильно описати користь бізнес-проекту. Бізнес-ідея. Бізнес-мета. Опис соціальної проблеми, яку планується вирішити за допомогою діяльності соціального підприємства. Основні партнери соціального підприємства.

Бізнес - планування в соціальному підприємстві

Сутність бізнес-планування. Методика складання плану маркетингу. Етапи та механізми реалізації соціального бізнес-проекту. SWOT-аналіз. Аналіз та прогнозування фінансових результатів.

Маркетинг в соціальному підприємстві

Функції, принципи та цілі маркетингу соціального підприємства. Роль та особливості маркетингу в соціальному підприємстві. Маркетингові дослідження. Фактори сегментування ринку за групами споживачів. Інформаційні джерела для маркетингового дослідження. Маркетингова стратегія соціального підприємства. Ціннісна пропозиція як частина бізнес-моделі майбутнього соціального підприємства.

Фінансові аспекти соціального підприємництва

Фінансове забезпечення соціального підприємництва. Стратегічне та операційне фінансове планування. Залучення інвестицій: робота з донорами та інвесторами. Фандрейзинг. Особливості побудови бізнес-планів в соціальному підприємстві. Основні вимоги до інвестиційних проектів соціальних підприємств. Як презентувати свій стартап інвесторам.

Особливості здійснення соціального підприємництва різними видами організацій

Класифікація видів діяльності соціальних підприємств. Стандартизація і сертифікація. Класифікація видів соціального підприємництва за фазами

відтворення: виробниче, комерційне (товарно-грошові та торговельно-обмінні операції) та фінансове підприємництво.

Створення соціального підприємства

Вибір способу започаткування соціального бізнесу. Традиційні способи: створення нового соціального підприємства, купівля існуючого бізнесу. Нетрадиційні способи: прямий маркетинг, пересувна торгівля, франчайзинг, надомний бізнес, вихід зі складу великої компанії.

Бізнес-план та його роль у заснуванні власної справи. Стадії розробки бізнес-плану. Структура та технологія розробки бізнес-плану. Порядок державної реєстрації суб'єктів соціального підприємництва.

Облік, звітність та податкові пільги для соціальних підприємств

Роль звітності і податків у фінансовій системі соціального підприємництва. Прямі та непрямі податки. Бухгалтерські книги та реєстри в соціальному підприємстві. Звітність соціального підприємства. Доходи та витрати соціальних підприємств. Пільги для соціальних підприємств з податку на додану вартість. Пільги для соціальних підприємств з податку на нерухомість. Пільги для соціальних підприємств з орендної плати за державне майно та із земельного податку.

Інвестиції в соціальний бізнес

Поняття інвестування та його значення для розвитку соціального підприємництва. Інвестиційний план як інвестиційна пропозиція соціального підприємства. Форми фандрейзингу для соціального підприємництва. Характеристика каналів, з допомогою яких здійснюється фандрейзинг для соціального підприємництва. Типи інвесторів для соціального підприємництва. Краудфандинг в соціальному підприємстві.

Вимірювання соціального впливу та результатів діяльності

Результати діяльності соціального підприємства. Класифікація результатів діяльності соціального підприємства. Вдосконалення внутрішніх організаційно-економічних механізмів соціального підприємства на основі результатів оцінювання його діяльності. Основні методичні підходи, що використовуються для оцінки соціальних результатів.

Екосистема соціального підприємництва в Україні

Роль соціальних підприємств в суспільно-природно-економічній екосистемі. Інкубатори та акселератори як учасники екосистеми соціального підприємництва. Донори та інвестори як учасники екосистеми соціального підприємництва. Перспективи розвитку екосистеми соціального підприємництва в Україні. Каталог соціальних підприємств.

Перспективи розвитку соціального підприємництва в Україні

Передумови для розвитку соціального підприємництва в Україні. Мотиваційні аспекти в розвитку соціального підприємництва. Масштабування соціального підприємництва. Підтримка міжнародними фондами та організаціями розвитку соціального підприємництва в Україні.

Політика державної підтримки розвитку соціального підприємництва: зарубіжний досвід та українські реалії. Інвестиційні програми з кредитування соціальних підприємств.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

1. Тестування триває 1 годину (60 хвилин).
2. Білет письмового тестування з фахових дисциплін складається з 50 закритих тестових завдань. Вступнику потрібно обрати одну правильну (найбільш повну) відповідь.
3. Якщо відповідь на тест надана правильно, то виставляється максимальний бал (4бали).
4. Якщо відповідь на тестові завдання є неправильною, то виставляється 0 балів.
5. Максимальна сума балів, яку може набрати абітурієнт складає 200.
6. Мінімальна сума балів з випробування дорівнює 100.
7. Факт ознайомлення вступника з правилами проведення тестування та інструкцією засвідчується його особистим підписом на обкладинці бланку тестових завдань. Будь які позначки на бланку, які можуть дешифрувати роботу вступників роботи суворо заборонено.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основні джерела:

1. *Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами : підручник / К.В. Дубич. Львів : Магнолія 2006, 2019. 411 с.*
2. *Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 448 с.*
3. *Внукова Н.М., Кузьминчук Н.В. Соціальне страхування : навч. посіб. Київ : Кондор, 2018. 352 с.*
4. *Зюзін В.О. Зарубіжний досвід фінансування соціальних програм. Ефективна економіка. 2019. № 9. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2019/154.pdf.*
5. *Клименко А.Л. Стандарти і гарантії соціального забезпечення: міжнародно-правовий і вітчизняний контекст : монографія. Харків : Юрайт, 2019. 176 с.*
6. *Соціальна політика / за заг. ред. В.М. Пічі та Я.Б. Турчин. Львів : Новий світ, 2018. 318 с.*

Додаткові джерела:

1. *Бережецька Т.О. Аналіз індикаторів та оцінка стану соціальної безпеки в Україні. Ефективна економіка. 2019. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2019/173.pdf.*
2. *Білозір О.В. Оцінка механізмів боротьби з безробіттям в умовах Європейської інтеграції. Інвестиції : практика та досвід. 2020. № 2. С. 122–125.*
3. *Бюджетний кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/page>*
4. *Видатки зведеного бюджету України. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>*
5. *Грень Т.Я. Особливості реалізації політики соціального захисту територій в умовах війни. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : Публічне управління та адміністрування. 2022. Т. 33 (72). № 6. С. 80–84.*
6. *Грецька-Миргородська В.В. Динаміка соціального забезпечення в Україні за період від початку ринкової трансформації. Ефективна економіка. 2019. № 7. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/7_2019/42.pdf.*
7. *Державний класифікатор соціальних стандартів та нормативів : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 17.06.2002 р. № 293. URL: <http://www.mlsp.gov.ua/labour/control/uk/publish/article>*
8. *Даніліна М. Конституція України та соціальний захист населення. Соціальні права та їх захист адміністративним судом : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 4 вер. 2020 р.). Київ, 2020. С. 25–29. URL: <https://rm.coe.int/materials-socialrights-2020/1680a165f8>*
9. *Дубич К.В. Історія і теорія соціального забезпечення в Україні та за кордоном : навч. посіб. Т. 1. Львів : Магнолія 2006, 2019. 272 с.*
10. *Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254>*
11. *Кириленко О.П., Огінська А.Ю. Фінансування соціального захисту в Україні: тенденції та перспективи. Інноваційна економіка. 2018. № 1–2 (73). С. 175–182.*
12. *Кулина Г., Налукова Н. Інформатизація сфери соціального забезпечення як*

необхідна компонента формування цифрової економіки. *Світ фінансів*. 2020. № 1. С. 95–106.

13. Мойсеєнко К.Є., Поляріна Є.С. Загальні засади покращення соціального забезпечення ВПО за напрямками реалізації міжнародних критеріїв оцінки оecd/ксп. *Держава та регіони*. 2020. № 3 (2). С. 68–73. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/3_2020/3_2_2020/12.pdf.

14. Насібова О.В. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення соціального захисту населення. *Економіка & держава*. 2019. № 8. С. 35–40.

15. Огінська А.Ю. Соціальний захист населення та фінансовий механізм його реалізації: теоретико-концептуальний зріз. *Економіка & держава*. 2018. № 4. С. 131–136.

16. Осіпова Л.В. Особливості соціального забезпечення в умовах глобалізації економічного простору. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 1. С. 78–83.

17. Осіпова Л., Грицик Н. Фінансування соціального забезпечення в умовах децентралізації. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 3 (13). С. 10–15.

18. Павлюк Т., Юрчик І. Система соціального захисту найбільш вразливих верств населення в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-63>

19. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

20. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>

21. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>

22. Сьомченко В.В., Безнос Я.С. Аналіз впливу євроінтеграції на систему соціального захисту в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 30. С. 599–604. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/91.pdf.

23. Смирнова І.І., Лихошва О.Ю., Рак Н.В., Горієва Л. Соціальний захист населення на сучасному етапі : стан і проблеми в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 3 (61). URL: <http://evd.luguniv.edu.ua/index.php/evd/article/view/190>

24. Тур І.Ю. Теоретичні аспекти соціального захисту держави. *Економіка, фінанси, право*. 2020. № 2. С. 33–36.

25. Цимбал Б.М. Категоріальні принципи формування соціального захисту особистості у системі публічного управління. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія : право, публічне управління та адміністрування*. 2022. № 5. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2022-5-02-01>

26. Чанишева Г.М. Соціальна політика : поняття, цілі та правове забезпечення. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 80–85.

27. Черниш А.Р. Форми та заходи соціального забезпечення молоді. *Право і суспільство*. 2022. № 4. С. 244–251.

28. Чічкань М.В. Державна політика у сфері соціального захисту внутрішньо переміщених осіб в Україні : актуальні питання. *Право і суспільство*. 2022. № 5. С. 122–126.

29. Шаповалова Т. Поняття і зміст соціального захисту та соціального забезпечення населення в сучасній Україні. *Економічний аналіз*. 2022. Т. 32. № 3. С. 123–

30. Шевченко О., Мінаєва А., Лагутін І. Інститути соціального захисту населення: реформування як фактор нівелювання соціальних асиметрій. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2020. № 3. С. 123–129. URL: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.3.16>

31. Шум Ю.М. Особливості соціального захисту молоді в Україні. *Актуальні питання публічного та приватного права в контексті системних реформ*: Матеріали наук.-практ. конф. (м. Ужгород, 14-15 травня 2021 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2021. С. 55–61.

Інтернет джерела

1. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К.А. Тімірязєва. URL: <http://www.library.vn.ua>.

2. Законодавча база Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

4. Офіційний сайт *Вінницької обласної державної адміністрації*. URL: <http://www.vin.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

6. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: <http://www.nplu.org..>

8. Система дистанційного навчання ВТЕІ КНТЕУ «MOODLE». URL: <http://sun.vtei.com.ua>.

9. Центр учбової літератури. URL: <http://www.cul.com.ua>.

РОЗДІЛ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основні джерела:

Нормативно-правові акти:

1. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон від 14.01.1998 № 16/98-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/16/98-вр>.

2. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>.

3. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 № 2811-XII/ URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>.

4. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01.06.2000 № 1768-П. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1768-14>.

5. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю: Закон України від 16.11.2000 № 2109-III URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2109-14>.

6. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю: Закон України від 18.05.2004 № 1727-IV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1727-15>.

7. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 № 2342-IV URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>

8. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: Закон України від 13.01.2005 р. № 2342-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2342-15>.

9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон від 02.03.2000 № 1533-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1533-14>.

10. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон від 23.09.1999 № 1105-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.

11. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20 грудня 1991 року № 2011-XII (поточна редакція — Редакція від 23.12.2022) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>

12. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 9 квітня 1992 року № 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>

13. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII. (поточна редакція — редакція від 05.02.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>

14. Про зайнятість населення: Закон від 05.07.2012 № 5067-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>

15. Про попередження насильства в сім'ї: Закон України від 15.11.2001 р. № 2789-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>.

16. Про поховання та похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 № 1102-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1102-15>.

17. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 р. № 3739-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3739-17>.

18. Про соціальні послуги: Закон України від 19 червня 2003 року № 2229-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-15>

19. Сташків Б.І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ "ПВК" "Десна", 2019. 692 с.

20. Смолярова М. Л. Право соціального захисту. Практикум. Запоріжжя: ЗНТУ, 2020. 144 с.

Додаткові джерела:

1. Бахновська І.П. Сухоребра Т.І. Правове регулювання допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. X Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 06-07 вересня 2022 року. Т. 4. С.12-23.

2. Костюк Н.П. Бахновська І.П. Аналіз законодавчого регулювання соціальної підтримки малозабезпеченим сім'ям України в умовах євроінтеграції. Юридичний науковий електронний журнал: електронне наукове фахове видання. Запоріжжя: «Запорізький національний університет», 2022. № 9. С. 243-245.

3. Кучма О. Л., Сіньова Л. М. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. Київ: ФОП Маслаков, 2019. 306 с.

4. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 536 с.

5. Тарасенко В. С. Проблеми виплати допомоги по вагітності та пологах застрахованим особам: судова практика. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. Т. 1, вип. 5. С. 160-164. (Серія «Юридичні науки»).

Інтернет джерела

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.

2. <https://www.library.vn.ua> – Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека імені Валентина Отамановського

3. www.pfu.gov.ua – Офіційний веб-сайт Пенсійний фонд України.

4. www.rada.gov.ua - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

5. www.president.gov.ua - Офіційний веб-сайт Президента України.

6. <https://mva.gov.ua/ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства у справах ветеранів України.

7. www.sun.vtei.com.ua - сисРозділ дистанційного навчання «MOODLE».

8. <http://www.lawukraine.com> – База українського законодавства в Інтернет.

9. <http://pidruchniki.ws/> – бібліотека українських підручників.

10. <http://studentbooks.com.ua/> – електронна онлайн Інтернет-бібліотека.

11. <http://www.management.com.ua/> – Інтернет-портал для управлінців.

12. <http://personal.in.ua/> – Персонал. Журнал інтелектуальної еліти

РОЗДІЛ 3. СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ГРОМАДІ

Основні джерела:

1. Дубич К. В. Практика соціального забезпечення конкретних категорій населення : навч. посіб. Т.2. Львів : Магнолія 2006, 2019. 434 с.

2. Борисова О. В., Знаткова О. М., Кульга О. О., Нікітіна В. В. Соціальна робота з вимушеними переселенцями в сучасній Україні : монографія. Київ : Кондор, 2019. 468 с.

3. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота (теорія і практика) : підручник. 2-ге вид., стер. Київ : Каравела, 2020. 368 с. (Українська книга).

4. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Менеджмент соціальної роботи. Теорія і практика : навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ : Каравела, 2020. 296 с. (Вища освіта в Україні).

5. Соціальна робота : навч. енциклопед. словник-довідник / за наук. ред. В. М. Пічі. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 596 с. (Вища освіта в Україні).

6. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів : навч. посіб. / [авт: С. В. Мітіна, С. П. Белавін, О. А. Орловська, О. П. Журавель, О. Г. Стеблянка]. Київ : Гельветика, 2021. 436 с.

7. Капська А. Й., Пеша І. В. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 232 с.

Додаткові джерела

1. Мартинова Л. Б., Чорна Н. М. Вплив демографічних і соціально-економічних чинників на підвищення конкуретоспроможності людського потенціалу України. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*. 2018. Vol.6., Issue 1. С. 102–104.

2. Мартинова Л. Б., Чорна Н. М. Економічне співробітництво України та Польщі в умовах поглиблення інтеграційних процесів у Європі. *Інфраструктура ринку*. 2018. № 21. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/>.

3. Мартинова Л. Б., Юрчик І. Б. Перспективи інституційного забезпечення ринку праці за умов євроінтеграції. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: Збірник наукових праць VI Міжнародної науково-практичної конференції*. 2018. Т. 2. С. 241–248.

4. Мартинова Л. Б., Маршук Л. М. Міжнародний досвід наповнення місцевих бюджетів та можливості його впровадження в Україні. *Регіональна бізнес-економіка та управління: науковий, виробничо-практичний журнал*. 2019. Т. 2, № 62.

5. Мартинова Л. Б. Управлінська культура як складова професіоналізму. *Список наукових праць VII Міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України» Україна-Словаччина*. 2019. Т. 1. С. 45–50. URL: http://www.vtei.com.ua/doc/05_07_07_19zb1.pdf.

6. Мартинова Л. Б., Юрчик І. Б. Особливості соціальної політики в сучасних умовах. *Регіональна бізнес-економіка та управління: науковий, виробничо-практичний журнал*. 2019. Т. 4/1, № 64.

7. Мартинова Л. Б., Слободиська О. А. Система соціального захисту в забезпеченні розвитку людського потенціалу. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*. 2020. Т. 8, № 3/2020. С. 151–155.

8. Мартинова Л. Б., Корж Н. Управлінський потенціал як антецедент капіталу Підприємства: трансформація та фінансування. *Економіка і організація управління. Донецький національний університет імені Василя Стуса*. 2020. Т. 4, № 40.

9. Мартинова Л. Б., Корж Н. В. Стратегічна гнучкість – основа парадигми управління людським капіталом та лідерства. *Наукові записки національного університету «Острозька академія» Серія «Економіка»*. 2021. Т. 20, № 48. С. 67–75.

РОЗДІЛ 4. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА

Основні джерела:

1. Білик О. І. Механізми регулювання та інструменти оцінювання соціальних ризиків : монографія. Міністерство освіти і науки України, Національний університет «Львівська політехніка». Львів: Растр-7. 2020. 394 с.

2. Загальний механізм та чинники стабілізації соціально-економічного розвитку України : монографія / за ред. академіка НАН України Гейця В. М. та академіка НАН України Гриценка А. А.; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Київ. 2022. 302 с.

3. Лукашевич М.П. Лукашевич О.М. Шандор Ф.Ф. Людський потенціал підприємницької діяльності: навчальний посібник. Ужгород: УжНУ, 2021. 170 с.

4. Мальога Л. Ю. Теоретико-правові основи адаптації соціального законодавства України до законодавства Європейського Союзу : монографія; Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Херсон: Гельветика. 2019. 405 с.

5. Молодіжна політика в Україні: навчальний посібник / П. В. Горінов, Р. Г. Драпушко, Н. А. Драпушко, О. Є. Ільюк / за заг. ред. акад., проф. В. П. Андрущенко. Київ: Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2023. 304 с.

6. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г. І. Чанишева, І. В. Лагутіна, К. В. Бориченко, В. С. Тарасенко, Є. В. Краснов, О. С. Шукін, А. О. Гудзь, О. В. Корнілова; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с.

7. Соціальна політика : навч. посіб. / Л. Д. Климанська, В.Є. Савка, Н. М. Хома [та ін.] ; за заг. ред. В. М. Пічі та Я. Б. Турчин. 2-ге вид. випр. і доповн. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 318 с.

8. Соціальне страхування: навч. посібник / М.Г. Марич. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2022. 176 с.

9. Чекаль Л.А. Соціальна політика. Навчально-методичний посібник. Київ: 2021. 172 с.

10. Ялдин І. В. Соціальний захист та пенсійне забезпечення в Україні: навчальний посібник. Харків: Мераш Publisher: О.А. Мірошніченко, 2019. 174 с.

Додаткові джерела:

1. Безпаленко О. В. Вектори соціальної політики для України в умовах викликів війни. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління.* 2022. 1(4). URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-4-07-04>

2. Бондар, М., Цятковська, О., Цятковська, А. Соціальне забезпечення: міжнародно-правовий аспект. *Вчені записки Університету «КРОК».* 2021. № 4(64). С. 96–105.

3. Брус Т., Ковальов В. Гендерні аспекти формування соціальної політики в Україні. *Аспекти публічного управління.* 2020. Т. 8. № 3. С. 110-118.

4. Витюк В. О. Комплексна реформа ПДФО в контексті запровадження накопичувальної пенсійної системи. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія».* Серія: Економіка. 2019. № 15. С. 91-98.

5. Гнидюк І., Романовська Ю. Social security assessment indicators. *Modern Engineering and Innovative Technologies.* 2022. № 21. Р. 10–15.

6. Замкова Н. Л., Гнидюк І. В., Романовська Ю. А. Механізм організації системи соціальних гарантій населення Stages of formation and development of the economy of independent Ukraine Collective monograph [Ed. by Doctor of Economics Sciences, Prof. Yu. Pasichnyk]. Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany. 2021. 472 p. P. 448-462

7. Калініна С.П. Розвиток соціальної політики України в контексті активізації підтримки осіб з інвалідністю. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2020. № 1. С. 43-46.

8. Мельник Я.Я. Концепція семіотики у соціальному праві: проблеми доктринальної політики. *Актуальні проблеми права: теорія і практика.* 2020. № 1. С. 91-97.

9. Міщук Г.Ю., Юрчик Г.М. Проблеми реалізації соціальної політики у забезпеченні зайнятості осіб з інвалідністю в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2020. № 1. С. 71-77.

10. Назарова Г., Гончарова С., Хоменко П. Стратегічний підхід до соціального розвитку підприємства у повоєнний період. *Економіка та суспільство.* 2022. №(45). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1916>

11. Романовська Ю. А. Фінансова забезпеченість пенсійного фонду України. *Вісник КНТЕУ №4.* 2020. С. 135-146.

12. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року» (проект) URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JH6YF00A>

13. Красота О. В., Пецдорківська С. Ю. Соціальна політика на засадах соціальної інклюзії: уроки для України. *Ефективна економіка*. 2023. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_1_40

14. Біль М. М. Політика зниження соціальної вразливості населення: концептуалізація механізмів для України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2022. Вип. 46. С. 30-38.

15. Кравченко А. О. Соціальна політика в сучасних державах: основний зміст, напрями і моделі. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління*. 2022. Вип. 2. С. 104-112.

Інтернет джерела

1. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>

2. Пенсійний фонд України. Інформаційна сторінка вебпорталу. URL: <https://portal.pfu.gov.ua/>

3. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

4. Державний веб-портал бюджету для громадян open budget. URL: <https://openbudget.gov.ua/>

5. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>

6. Офіційний веб-портал Верховної Ради України URL: <https://rada.gov.ua/>

7. Офіційний веб-портал Державної податкової служби України URL: <https://tax.gov.ua/>

8. Офіційний веб-портал Міністерства Фінансів України URL: <https://www.minfin.gov.ua/>

9. Офіційний веб-сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/>

10. Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>

11. Ціна держави. URL: <https://cost.ua/>

РОЗДІЛ 5. ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основні джерела:

1. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. 5-те вид., перероб. та допов. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 448 с.

2. Дубич К. В. Історія і теорія соціального забезпечення в Україні та за кордоном: навч. посіб. Т.1. Львів: Магнолія 2006, 2019. 272 с.

3. Дубич К. В. Практика соціального забезпечення конкретних категорій населення: навч. посіб. Т.2. Львів: Магнолія 2006, 2019. 434 с.

4. Актуальні проблеми державного управління соціальними послугами: підручник / [К. В. Дубич]. Львів: Магнолія 2006, 2019. 411 с.

5. Право соціального забезпечення: підручник / [авт.: О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків: Право, 2019. 376 с.

6. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. Соціальна робота (теорія і практика): підручник. 2-ге вид., стер. Київ: Каравела, 2020. 368 с. (Українська книга).

7. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Менеджмент соціальної роботи. Теорія і практика: навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ: Каравела, 2020. 296 с. (Вища освіта в Україні).

8. Все про соціальну роботу: навч. енциклопед. словник-довідник /за наук. ред. В. М. Пічі ; [уклад.: Н. М. Гайдук, Л. Є. Клос, О. Я. Бік, В. М. Піча]. 3-тє вид., пепероб. та допов. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 618 с. (Вища освіта в Україні).

9. Дубич К. В. Історія і теорія соціального забезпечення в Україні та за кордоном: навч. посіб. Т.1. Львів: Магнолія 2006, 2021. 272 с.

10. Дубич К. В. Практика соціального забезпечення конкретних категорій населення: навч. посіб. Т.2. Львів: Магнолія 2006, 2021. 429 с.

11. Козак М., Климус Т. Питання неповносправності у соціальній роботі: навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2021. 169 с.

12. Соціальна робота: навч. енциклопед. словник-довідник /за наук. ред. В. М. Пічі. Львів: Новий Світ-2000, 2021. 596 с. (Вища освіта в Україні).

13. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів: навч. посіб. [авт: С. В. Мітіна, С. П. Белавін, О. А. Орловська, О. П. Журавель, О. Г. Стеблянка]. Київ: Гельветика, 2021. 436 с.

Додаткові джерела:

1. Поляк Н., Поплавська О. Запровадження в Україні двовимірної стратегії МОП щодо розширення соціального забезпечення. *Україна: аспекти праці*. 2016. № 3-4. С.38–45.

2. Рева А. «Система соціального захисту потребує якісного реформування». *Урядовий кур'єр*. 2016. № 9 черв. С. 6–7.

3. Синчук С. Модель національної системи соціального забезпечення в контексті європейського напрямку розвитку країни. *Право України*. 2016. № 8. С. 17–23.

4. Тищенко О. Соціальні стандарти в Україні: проблеми євроінтеграції. *Право України*. 2016. № 8. С. 24–32.

5. Пилипенко П. Право соціального забезпечення у структурі соціального права. *Право України*. 2016. № 8. С. 74–81.

6. Саєнко В. Фонд завершив реформування соцпослуг. *Охорона праці*. 2018. № 4. С. 50–51.

7. Мельник О. М. Особливості правового регулювання соціального захисту осіб з обмеженими можливостями в Україні. *Держава і право: збірник наукових праць*. 2017. № 78. С. 177–189.

8. Кудлаєнко С. В. Пріоритетні напрями державної соціальної підтримки та захисту населення країни. *Економіка & держава*. 2018. № 3. С. 50–52.

9. Огінська А. Ю. Соціальний захист населення та фінансовий механізм його реалізації: теоретико-концептуальний зріз. *Економіка & держава*. 2018. № 4. С. 131–136.

10. Осіпова Л. В., Паламарчук І. А. Аналіз державного фінансування соціального захисту пенсіонерів в умовах децентралізації. *Інфраструктура ринку*. 2019. № Вип. 27. С.60–67. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/27_2019_ukr/12.pdf.

11. Серьогіна Т. В. Система захисту прав дітей як об'єкт державної політики. *Аспекти публічного управління*. 2018. № 11-12. С. 64–71.

12. Котляр А. Діти і (не)соціальна політика. *Дзеркало тижня*. 2019. № 20 С. 12.

13. Юрчик Г., Давидчук Б. Особливості соціального захисту сімей в Україні. *Україна: аспекти праці*. 2019. № 2. С. 25–34.

14. Крупельницька І. Г., Ковальчук С. П., Гладій І. О. Базис формування проекту соціального аудиту витрат на осіб, що потребують соціального захисту та допомоги.

Інфраструктура ринку. 2019. № Вип. 29. С. 569–574. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/29_2019_ukr/89.pdf.

15. Бойчук Н. Я., Солосіч О. С. Організація системи соціального страхування та забезпечення в американській економічній моделі: реалії та перспективи для України. *Інфраструктура ринку*. 2019. № Вип. 31. С. 496–502.

16. Сьомченко В. В., Безнос Я. С. Аналіз впливу євроінтеграції на систему соціального захисту в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2019. № Вип. 30. С. 599–604. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/91.pdf.

17. Бук М. Реалізація права осіб з інвалідністю на соціальне обслуговування в територіальних центрах соціального обслуговування. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 64–70.

18. Зюзін В. О. Зарубіжний досвід фінансування соціальних програм. *Ефективна економіка*. 2019. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2019/154.pdf.

19. Насібова О. В. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення соціального захисту населення. *Економіка & держава*. 2019. № 8. С. 35–40.

20. Бережецька Т. О. Аналіз індикаторів та оцінка стану соціальної безпеки в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/173.pdf.

21. Грецька-Миргородська В. В. Динаміка соціального забезпечення в Україні за період від початку ринкової трансформації. *Ефективна економіка*. 2019. № 7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/7_2019/42.pdf.

22. Лубкей Н. П., Крамарчук С. П. Формування ефективного фінансового механізму соціального захисту населення. *Інфраструктура ринку*. 2019. № Вип. 36. С. 327–332. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/36_2019_ukr/53.pdf.

23. Насібова О. В. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення соціального захисту населення. *Економіка та держава*. 2019. № 8. С. 35–40. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2019/8.pdf.

24. Іваненко О. Соціальний захист в Україні: проблеми, загрози, виклики. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг*. 2019. № 4. С. 61–89.

25. Бурлака О. Щодо проблеми визначення поняття й особливостей соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 11. С. 123–128.

26. Казарян Г. Г. Теоретико-методологічні засади соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/55.pdf.

27. Казарян Г. Г. Передумови формування системи соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю. *Ефективна економіка*. 2018. № 10. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/33.pdf.

28. Кулина Г., Налукова Н. Інформатизація сфери соціального забезпечення як необхідна компонента формування цифрової економіки. *Світ фінансів*. 2020. № 1. С. 95–106.

29. Горанська К. С. Система соціальної політики та соціальних гарантій Вінницького регіону. *Сучасний стан та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник наукових праць ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 16 червня 2020 р.* /голова ред. кол. Н. Л. Замкова. Вінниця, 2020. С. 354–360. URL:

http://10.0.2.150/docs/Zbirnyky_konferents/2020/Suchas.%20stan%20ta%20perspekt.%20rozv.%20fin.%20syst.%20Ukrainy.pdf

30. Лудан І., Льченко І., Василенко О. Прогнозування обсягу фінансування деяких видів соціальної допомоги у 2021-2022 рр. *Україна: аспекти праці*. 2020. № 3. С. 21–27.

31. Клименко А. Сучасний стан правового регулювання соціального забезпечення громадян України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 6. С. 72–77.

32. Роледерс В. В., Кукель Г. С. Проблеми фінансування сфери соціального захисту населення в Україні та шляхи їх подолання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 10. С. 49–54. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2019/11.pdf.

33. Чугунов І., Насібова О. Еволюція фінансового забезпечення соціального захисту населення. *Вісник КНТЕУ*. 2020. № 4. С. 106–120.

34. Лубкей Н. П., Письменна Т. В. Концептуальні підходи до формування системи державних соціальних гарантій. *Інфраструктура ринку*. 2020. № Вип. 48. С. 228–232. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/48_2020_ukr/44.pdf.

35. Бондаренко С. М., Бугас Н. В. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 2. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/42.pdf.

36. Лудан І., Василенко О. Прогнозування обсягу фінансування соціальної допомоги у 2021-2023 рр. в умовах змін у законодавстві. *Україна: аспекти праці*. 2021. № 1. С. 36–45.

37. Парубець О. М., Сугоняко Д. О. Концепція розвитку системи соціального захисту населення в умовах інформатизації економіки та суспільства. *Підприємництво та інновації*. 2019. № 10. С. 129–135.

38. Чугунов І., Насібова О. Фінансові імперативи розвитку соціального захисту населення. *Вісник КНТЕУ*. 2021. № 2. С. 114–130.

39. Насібова О. В. Державне фінансове регулювання системи соціальних послуг. *Підприємництво та інновації*. 2019. № 10. С. 154–159. URL: <http://ejournal.in.ua/index.php/journal/article/view/250/243>.

40. Вовк С. М., Вовк Т. В. Формування конкурентного середовища у соціальній сфері України. *Підприємництво та інновації*. 2019. № 9. С. 131–135. URL: <http://ejournal.in.ua/index.php/journal/article/view/216/203>.

41. Мельничук Д. П., Войналович І. А. Соціальне забезпечення як інструмент реалізації функцій держави щодо соціальної відповідальності. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 3(89). С. 24–29. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2019-3\(89\)-24-29](https://doi.org/10.26642/ema-2019-3(89)-24-29).

42. Ткачук В. О. Соціальне забезпечення як передумова подолання бідності та соціальної ізоляції населення. *Економіка, управління та адміністрування*. 2019. № 3(89). С. 66–70. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2019-3\(89\)-66-70](https://doi.org/10.26642/ema-2019-3(89)-66-70).

43. Олійник В. В., Казарян Г. Г., Щербата М. Ю. Публічна політика державних інститутів щодо соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 9. С. 91–97. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2021/15.pdf.

44. Левків Г. Я., Коваль Г. В., Подра О. П., Леськів Г. З., Бойко О. Т. Соціальна робота як відображення економічної політики в державі. *Економіка та держава*. 2021. № 6. С. 34–39. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/6_2021/7.pdf.

45. Дрималовська Х. В., Бала Р. Д. Державна соціальна політика: сутність, моделі, напрями. *Проблеми економіки*. 2021. № 1. С. 178–184. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2021-1_0-pages-178_184.pdf.

46. Соціальна підтримка в умовах пандемії. *Вісник Пенсійного фонду України*. 2021. № 9. С. 37–44.

Інтернет джерела

1. Головний інформаційний портал реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади (децентралізації) в Україні. URL: <https://decentralization.gov.ua/project>

2. Закон України «Про соціальні послуги» № 2671-VIII від 17.01.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

3. Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. URL: <http://komspip.rada.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>.

5. Сайт Scientific Social Community, що надає сервіси для моніторингу грантів. URL: <https://www.science-community.org/uk/node/171477>.

РОЗДІЛ 6. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

Основні джерела:

1. Ачкасова О. Розвиток соціального підприємництва в Україні в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1217/1172>.

2. Економіка підприємства: теорія і практикум: навч.-метод. посіб. / [В. І. Блонська, Т. Г. Васильців, С. С. Гринкевич, Н. М. Заярна, Я. Д. Качмарик, О. Ю. Масленніков, Н. Г. Міценко, І. А. Маринич, І. О. Яценко] : за ред. Н. Г. Міценко, О. І. Яценко. Львів : Магнолія 2006, 2021. 688 с.

3. Жуковська В. М. Соціальний розвиток організації: потенціал, управління, інновації : монографія. Київ : КНТЕУ, 2018. 352 с.

4. Кузьмін О. Є., Пирог О. В., Чернобай Л. І., Станасюк Н. С., Пасінович І. І. Соціальна відповідальність: практичний аспект : навч. посіб. Київ : Кондор, 2020. 244 с.

5. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум: Навчальний посібник / [Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін.]; під заг. ред. Т.П. Остапчук. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 280 с

Додаткові джерела:

1. Аблязова Н. Р., Козловська С. Г. Управління у сфері соціального підприємництва як інноваційної форми ведення бізнесу. *Економіка, фінанси, право*. 2021. № 8. С. 19–23.

2. Батченко Л. В., Бондар І. С., Русавська В. А. Бізнес-комунікації в міжнародному менеджменті : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2021. 304 с.

3. Білик О. І., Корецька Т. М. Перспективи розвитку соціального підприємництва в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 1. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/1_2020/69.pdf.

4. Богацька Н. Вплив ринку праці на конкурентоспроможність соціального підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1681/1617>.

5. Богацька Н. Соціальне підприємництво: особливості та перспективи розвитку. *Розвиток суб'єктів економічної діяльності в сучасних умовах господарювання* : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнар. участю), Харків, 24–25 листопада 2022 року; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. С.140-142.
6. Богацька Н. Теоретичні аспекти конкурентоспроможності соціального підприємства. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України*: зб. наук. пр. X Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 06-07 жовтня. 2022 р. Вінниця, 2022. Ч. 1. С. 11-23.
7. Браунагель А., Анфілов Д. Соціальне підприємництво як сучасний вектор розвитку економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1330/1285>.
8. Васильєва О. О., Трохимець О. І., Соколов А. В. Соціальне підприємництво як інноваційний інструмент розвитку людського потенціалу. *Інфраструктура ринку*. 2022. № Вип. 66. С. 153–161. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/66_2022/30.pdf.
9. Грінка Т. І. Соціальне підприємництво в регіональних соціально-економічних процесах. *Інфраструктура ринку*. 2021. № Вип. 54. С. 166–171. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/54_2021/28.pdf.
10. Гулевська-Черниш А. Соціальне підприємництво: куди рухаються світ і Україна. *Дзеркало тижня*. 2019. № 21 груд. С. 11.
11. Дзюба О., Берідзе К. Розвиток соціального підприємництва в Україні та зарубіжних країнах під впливом кризи, спричиненої пандемією covid-19. *Економіка та суспільство*. 2021. №31. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/696/669>.
12. Дюк А. А. Сучасний розвиток та напрями спеціалізації соціального підприємництва на селі. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 149–154. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/5_2020/29.pdf.
13. Жаровська І. М. Інститут соціального підприємництва: юридичне загальнотеоретичне тлумачення. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 10. С. 31–33. URL: http://lsej.org.ua/10_2022/3.pdf.
14. Заволока Ю. М., Сідненко М. В., Івко А. В. Проблеми та перспективи розвитку соціального підприємництва в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 5. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2019/64.pdf.
15. Ковтун М. В., Гавкалова, Н Л. Соціальне підприємництво як чинник соціально-економічного розвитку суспільства. *Підприємництво та інновації*. 2021. № 18. С. 34–40. URL: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/435/422>.
16. Комісаренко А. О. Соціальне підприємництво як ефективний механізм сталого розвитку в Україні. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2021. № 1. С. 140–147.
17. Косович Б. І. Соціальне підприємництво в Україні: актуальні питання становлення. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 77–81. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/3_2020/16.pdf.
18. Кот Л. Соціальне підприємництво, соціальне підприємство, соціальний підприємець: засади макроекономічного розуміння. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1435/1382>.
19. Кривобок П. В. Розвиток соціального підприємництва в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2018. № 2. С. 51–61.

20. Круп'як І. Й., Круп'як Л. Б. Особливості розвитку фандрайзингу в Україні. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2019/55.pdf.
21. Лопазук І. А. Актуалізація соціального вектору функціонування підприємництва в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2020/52.pdf.
22. Луговенко Н. В., Коваленко Н. В. Соціальні підприємства як інструмент діалогу держави і суспільства. *Інфраструктура ринку*. 2020. № Вип. 42. С.187–192. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2020/42_2020_ukr/34.pdf.
23. Михальчук Л., Бендюг Є. Методи залучення фінансових ресурсів для розвитку соціального підприємництва. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/803/770>.
24. Міняйленко І. В., Биба В. В., Кулябка А. А. Зарубіжні моделі розвитку соціального підприємництва. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/11_2020/102.pdf.
25. Новик І. Соціальне підприємництво: стан та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1911/1839>.
26. Осипова С. К., Носирєв О. О. Соціальне підприємництво в управлінні регіональним економічним розвитком. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 1. С. 122–128. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2021/21.pdf.
27. Пилипенко Н. М., Карпець О. В. Теоретичні аспекти соціального підприємництва в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. URL: Теоретичні аспекти соціального підприємництва в сучасних умовах.
28. Ревко А. Роль соціального підприємництва у нагромадженні соціального капіталу та вирішенні проблем громади в умовах цифровізації економіки регіону. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1943/1870>.
29. Романуша Ю. В. Фундаментальні положення розвитку соціального підприємництва в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2022. № Вип. 66. С. 162–169. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/66_2022/31.pdf.
30. Сибирка Л. А., Дмитрієва О. М., Сироїжко К. В. Розвиток та становлення соціального підприємництва та соціальної відповідальності бізнесу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 22. С. 47–53. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/22_2019/10.pdf.
31. Ситник Й., Юрченко Г. Сучасні методи оцінювання персоналу на соціальних підприємствах. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1387/1337>.
32. Тарасенко Т., Бородін Є. Соціальне підприємництво як фактор розвитку соціальної роботи: міждисциплінарний та міжпрофесійний погляд. *Аспекти публічного управління*. 2022. № 5. С. 5–15.
33. Фарат О., Косовська В., Кедебец К. Проблеми соціального підприємництва під час пандемії. *Економіка та суспільство*. 2021. № 31. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/732/704>.
34. Юрківський О. Й. Соціальне підприємництво в період формування та трансформації національної моделі «Homo economicus». *Проблеми теорії та*

методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2022. № 1. С. 29–35. URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/view/258612>.

Інтернет джерела

1. Законодавча база Верховної Ради України. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Вінницької обласної державної адміністрації. URL: <http://www.vin.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Система дистанційного навчання ВТЕІ КНТЕУ «MOODLE». URL: <http://sun.vtei.com.ua>.

УХВАЛИЛИ

Завідувач кафедри економіки
та міжнародних відносин

Валентина ХАЧАТРЯН

ПОГОДЖЕНО

Голова фахової
атестаційної комісії

Галина ІВАНЧЕНКО

Начальник
навчально-методичного відділу

Тетяна ШЕВЧУК